

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z HISTORII

Poziom podstawowy - KLASA 1

Ocena				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Historia jako nauka				
- Uczeń: - formułuje definicję historii i prehistorii, wymienia rodzaje źródeł historycznych	- Uczeń: - wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju, przedstawia periodyzację dziejów	- Uczeń: - wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów, - wyjaśnia różnicę między historią a prehistorią	- Uczeń: - wyjaśnia pojęcie historiografii - na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego	- Uczeń: - wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w Internecie, - wymienia nauki pomocnicze historii i wyjaśnia ich rolę przy poznawaniu dziejów
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu				
- Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) - rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego - pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny - wie, kim był faraon - wymienia przykładowych bogów egipskich - pokazuje na mapie tereny Palestyny - wymienia zasady judaizmu - posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka	- Uczeń: - wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską, perską) w kolejności chronologicznej - charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii - przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie - wymienia uprawnienia faraona - wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo - charakteryzuje gospodarkę egipską - przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem,	- Uczeń: - wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej - przedstawia sposób sprawowania władzy w cywilizacji starożytnej Mezopotamii - przytacza zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego - charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów - przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej - charakteryzuje religię egipską - przedstawia cechy sztuki egipskiej, przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i	- Uczeń: - formułuje i wyjaśnia zasady prawne zawarte w kodeksie Hammurabiego - porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii - poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach - przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) - wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję - zna atrybuty przykładowych bogów egipskich	- Uczeń: - wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku - wymienia bogów sumeryjskich i babilońskich - wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej - wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej - porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem - zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich

Przymierza	- Dawidem i Salomonem - posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud	- niewolą babilońską - posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia	- wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę - wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą - posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach	wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
II. Świat starożytnych Greków				
- Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne - wymienia niektóre cechy polis - pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) - wymienia organy władzy w Sparcie - wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne - rozumie termin: spartańskie warunki - pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) - wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. - wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. - pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego	- Uczeń: - przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim - wymienia występujące w poleis ustroje - wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie - charakteryzuje wychowanie spartańskie - charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa - wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym - wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie - przedstawia skutki ekspansji perskiej w Azji Mniejszej - rozumie termin: hoplita - wyjaśnia rolę Związku Korynckiego - wymienia przykładowe	- Uczeń: - charakteryzuje ustroje poleis greckich - definiuje pojęcie obywatela - wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis - charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie - wymienia reformy Drakona i Klejstenesa, które funkcjonowały w V w. p.n.e. - charakteryzuje społeczeństwo ateńskie - ocenia zalety demokracji - omawia charakter wojen w świecie greckim - przedstawia skutki wojen grecko-perskich - przedstawia okoliczności powstania Związku Korynckiego - charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach - wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji	- Uczeń: - charakteryzuje pozycję arystokracji w polis - wyjaśnia kto był obywatelem polis - wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę - przedstawia rolę Likurga w historii Sparty - uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny - wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach - ocenia wady i zalety demokracji - wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację wewnętrzną w Grecji miały skutki wojen grecko-perskich - wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich - ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie	- Uczeń: - pokazuje na mapie obszar świata greckiego po wielkiej kolonizacji greckiej - dzieli skutki wielkiej kolonizacji na skutki dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy - charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską - przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli - charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty - charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty - charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten - porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie - przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty

- wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego - rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna - wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki - wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa - wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury)	- działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych - wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna - Uczeń: - rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej - przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji - wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły	- wymienia osiągnięcia starożytnych Greków - przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków	- wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków - przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu	- w świecie greckim w V – IV w. p.n.e. - wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii - wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach - przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. Imperium rzymskie				
- Uczeń: - pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym - wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej - wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich - pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian - przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią - pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa - wymienia najważniejsze cechy pryncypatu - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty	- Uczeń: - porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego - wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje - charakteryzuje armię rzymską - wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią - charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie - Uczeń: - charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu - wyjaśnia pojęcie	- Uczeń: - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian - charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej - omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny - przedstawia wojny punickie - wyjaśnia pojęcie imperium - przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę - przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie	- Uczeń: - wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej - wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie - wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e. ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta - omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji - wyjaśnia termin: <i>pax romana</i>	- Uczeń: - opisuje początki Rzymu - charakteryzuje kulturę Etrusków - przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian - wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką - charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara - charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I – III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego

- wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu - wymienia przykładowych autorów rzymskich - pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie - wymienia zasady chrześcijaństwa - pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa - wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat	- romanizacji - charakteryzuje religię i literaturę rzymską - wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) - przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) - przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim - przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich - wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. - charakteryzuje reformy Dioklecjana	- wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia cechy sztuki rzymskiej - wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła - przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa - wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie - przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) - wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego - przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	- przedstawia znaczenie prawa rzymskiego - wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi - Uczeń: - przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. - opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem - przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e. - przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim - przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli - przedstawia działania Odoakra	- przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie - ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki - przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty - wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą - przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III – V w.
--	---	---	--	---

IV. Europa wczesnego średniowiecza

- Uczeń: - pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego - przedstawia rolę Konstantynopola - przedstawia podział w religii chrześcijańskiej - pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów - wymienia filary islamu - wymienia dwa najstarsze odłamy islamu - pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za	- Uczeń: - wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej - pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana - posługuje się terminem: schizma wschodnia - przedstawia działalność Mahometa - wyjaśnia różnice między odłami islamu - przedstawia na mapie	- Uczeń: - charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana - przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej - wymienia cechy kultury bizantyjskiej - przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu - charakteryzuje kulturę arabską	- Uczeń: - wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej - ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego - wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele - przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa - ocenia wpływ kultury	- Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim - wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii - wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów zjednoczonej Europy - przedstawia związki Ottona III z cesarzami
--	--	--	--	--

panowania Karola Wielkiego · przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego · pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun · pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej · charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego · wyjaśnia pojęcia: senior i wasal · pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów · wie, kim byli św.św. Cyryl i Metody · przedstawia uniwersalny charakter władzy papieża i cesarza · wymienia postanowienia konkordatu wormackiego	etapy ekspansji państwa Franków · przedstawia organizację państwa Franków · wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III · wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy · przedstawia hołd lenny i jego znaczenie · wymienia obowiązki wasala i seniora · charakteryzuje działalność św.św. Cyryla i Metodego · wymienia przyczyny ekspansji wikingów · przedstawia przyczyny rywalizacji między papieżem a cesarzem · wyjaśnia rolę konkordatu wormackiego	Uczeń: · przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków · przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego · podaje definicję monarchii patrymonialnej · wymienia cechy renesansu karolińskiego · przedstawia sytuację w Anglii po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego · charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) · wyjaśnia dlaczego św.św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian · przedstawia konsekwencje wypraw wikingów · przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego · wymienia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. · posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat	arabskiej na kulturę europejską · charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego · uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną · wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim · wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną · poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet · przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie · ocenia wkład św.św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian · wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej · charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę	bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III · charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich · wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między papieżem a cesarzem wiązała się z funkcjonowaniem państwa średniowiecznego · wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza				
Uczeń: · pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi · wymienia przykładowe	Uczeń: · pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie · wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je	Uczeń: · pokazuje na mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie	Uczeń: · charakteryzuje specyfikę czwartej krucjaty · przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych	Uczeń: · przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do krzyżowców i chrześcijan

· przyczyny i skutki krucjat · wymienia przykładowych przywódców krucjat · przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. · posługuje się terminami: dwupółówka i trójpółówka · wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa · wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast · przedstawia organizację przestrzeni miejskiej · definiuje termin: lokacja · pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich · wymienia przykładowe skutki ekspansji tureckiej w Europie · definiuje stan · przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego · wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.	· na polityczne, gospodarcze i religijne · wymienia zakony rycerskie · charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. · wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa · przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki) przedstawia proces powstawania i rozwoju miast · charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) · pokazuje na mapie zmiany polityczne, które zachodzą w wyniku ekspansji tureckiej · przedstawia znaczenie upadku Konstantynopola · przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. · przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie	· wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych · przedstawia rolę zakonów rycerskich · wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność · przedstawia warunki życia chłopów · wyjaśnia przyczyny kolonizacji · charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta · wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego · przedstawia rolę cechów i gildii · przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. , które zaszły w wyniku ekspansji tureckiej · wymienia przykłady współpracy między państwami w walce z zagrożeniem tureckim · wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. · przedstawia proces kształtowania się stanów · wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w.	· między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat · wskazuje rolę samorządu wiejskiego · wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa · ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej · poprawnie posługuje się terminologią · przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w. · przedstawia współpracę państw europejskich wobec zagrożenia tureckiego w XIV i XV w. · wymienia cechy monarchii stanowej · przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego i Jana bez Ziemi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych · ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. · przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi	· przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych · wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII – XIII w. · wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna · na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje · przedstawia rolę Hanzy · wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu
--	---	--	--	---

			w XIV w.	
VI. Polska w X–XIII wieku				
· Uczeń: · pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 · wymienia przyczyny chrztu Mieszka I · przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego · pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 · wymienia etapy odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego · przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego · wymienia przykładowe przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego · pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców · pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego · wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych · wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim ·	· Uczeń: · pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa · przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego · przedstawia skutki przyjęcia chrztu · przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego · przedstawia zmiany terytorialne monarchii wczesnopiastowskiej w czasie (straty terytorialne i odzyskanie utraconych terenów) · przedstawia proces odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i wyjaśnia jego rolę w odbudowie państwa · przedstawia przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego · przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego	· Uczeń: · pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego · wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce · wyjaśnia rolę koronacji · przedstawia stosunki Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany granicy polsko-niemieckiej · ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa · wyjaśnia cele wydania statutu (testamentu) Bolesława Krzywoustego · przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią · przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. i związane z tym straty terytorialne · wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim · wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim	· Uczeń: · wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów · przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> · ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów · przedstawia spór biskupa Stanisława z Bolesławem Śmiałym w kontekście znaczenia organizacji kościelnej dla funkcjonowania państwa wczesnopiastowskiego · przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem · przedstawia walki książąt piastowskich o władzę zwierzchnią (Kraków) · przedstawia ekspansję Mongołów i jej skutki dla ziem piastowskich · wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w. · wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów · przedstawia rozwój gospodarczy ziem	· Uczeń: · przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego · wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej · wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem, czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej · przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami · wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko - krzyżackie · charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII – XIV w.

	- wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. - przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim - charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim - przedstawia podział społeczeństwa na stany	przedstawia rolę cechów	polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji	
VII. Polska w XIV–XV wieku				
- Uczeń: - pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. - wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka - pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 - wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego - wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego - wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie - wymienia postanowienia unii w Krewie - wymienia postanowienia I	- Uczeń: - charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka - przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich - przedstawia na mapie zmiany granicy polskiej w czasie panowania Kazimierza Wielkiego - charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa - wymienia postanowienia przywileju koszyckiego - przedstawia skutki unii w Krewie - przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wymienia postanowienia	- Uczeń: - przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich - wymienia problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie - charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego w kontekście jednoczenia ziem polskich i stosunków z Krzyżakami - przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego - poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego - charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły - wymienia postanowienia	- Uczeń: - wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich z uwzględnieniem koronacji Przemysła II - wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie - ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego - charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce - wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową - wymienia postanowienia przywileju czerwńskiego - wyjaśnia przyczyny	- Uczeń: - wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy - pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo - wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką - wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle - przedstawia innych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich - przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami

· pokoju toruńskiego · wymienia skutki drugiej unii polsko-węgierskiej · pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych · wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego · wymienia postanowienia przywilejucerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i>	· przywileju jednolitego krakowskiego · wymienia przyczyny drugiej unii polsko-węgierskiej · przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej · przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty · przedstawia strukturę sejmiku walnego	· unii w Horodle · wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną · charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka · przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty · charakteryzuje instytucję sejmiku walnego i jego rolę	· wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę · przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka · wyjaśnia, dlaczego ustroj, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej · ocenia politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka	· wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanica jest nazywana matką królów · przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. Kultura średniowiecza				
· Uczeń: · wymienia cechy kultury rycerskiej · wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej · wymienia gatunki literackie średniowiecza · wymienia przykładowe zabytki romańskie w odniesieniu do swojego regionu · wymienia przykładowe zabytki gotyckie w odniesieniu do swojego regionu · wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej · wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa	· Uczeń: · przedstawia cechy kultury średniowiecza · charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę · wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze · wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze · wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską · wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim · zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza	· Uczeń: · przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza · wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej · wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej · w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego · przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego · przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym	· Uczeń: · wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza · ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury · charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie · charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie · porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi · wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską · zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona	· Uczeń: · przedstawia rolę uniwersytetów · charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych związaną z kulturą dworską i plebejską · wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze · charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach · wyjaśnia, dlaczego mówimy o Akademii Krakowskiej i Uniwersytecie Jagiellońskim · przedstawia dorobek uczonych polskich

średniowiecznego z Polski · wymienia najstarsze kroniki polskie		procesie · przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce · wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską	polega ·	wymienionych w rozdziale
--	--	--	---	---------------------------------